

Nikoline Kern
Kokhaven 6, Bovense
5800 Nyborg

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 99250
Ref. cahas
Den 12. december 2025

Dispensation til etablering af vindue i østvendt facade af helårshus inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til at isætte et vindue i facaden af et helårshus inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.nr. 12b, Bovense By, Kokhaven 6, Bovense i Nyborg Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. Ansøger skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Kystdirektoratet giver direkte besked til ansøger, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Redegørelse for sagen

Ovennævnte ejendom er beliggende inden for den udvidede strandbeskyttelseszone omkring 190 meter fra kysten.

I nærværende sag er der ansøgt om at isætte en 3-lags termorude i boligens facade mod øst (mod kysten). Ruden måler 2,3 meter i bredden og 2,10 meter i højden og vil opføres med en træramme.

Ansøger begrundet ønsket om vinduet med, at det nuværende lysindfald i køkken og stue ikke er tilstrækkeligt.

Af ansøgningen fremgår derudover følgende:

Begrundelse

Tiltaget er nødvendigt for at bringe boligen op på et acceptabelt dagslysniveau i stue og køkken, der med nuværende forhold er mørk og ikke lever op til nutidige standarder.

*Placeringen i **østfacaden** er valgt, fordi:*

- 1. **Terrænet** gør, at vinduet ikke er synligt fra stranden, uanset beplantning. Snit og fotos viser, at bygningens facade ligger ca. 6,5 m over strandniveau, og at kun taget kan anes fra kysten.*
- 2. **Vestfacaden** er blandt ejendommens mest oprindelige bindingsværk, som vi ønsker at bevare urørt.*
- 3. Mod vest ligger desuden den have og bolig, hvor et andet familiemedlem bor. Et vindue dér ville give direkte indblik og dermed mindske privatliv.*
- 4. Østfacaden er allerede præget af tidligere ændringer (bindingsværk fjernet, flere gulv-til-loft termoruder uden sprosser i samme gårdrum). Tiltaget vil derfor ændre mindst muligt på de oprindelige bygningsdele.*

*Tiltaget er dermed **den mindst indgribende løsning**, både i forhold til bygningens kulturhistoriske værdier og til hensynet mellem de to boliger på ejendommen.*

Kystlandskab

- Ejendommen ligger **230 m fra kysten** og på kote **+6,5 m**.*
- Fotodokumentation og terrænsnit viser, at vinduet ikke vil være synligt fra stranden. Eventuel fjernsynlighed er ubetydelig og ændrer ikke oplevelsen af kystlandskabet.*
- Der sker ingen terrænændringer.*

Forhold til eksisterende tilladelser

- *Nyborg Kommune har givet tilladelse til at vi bor flere generationer under samme tag og renovere længen til beboelse.*
- *Kystdirektoratet har i forlængelse heraf givet tilsvarende tilladelse.*
- *Nærværende ansøgning vedrører alene etableringen af det beskrevne vindue.*

Konklusion

*Ansøgningen handler om et enkelt vindue, placeret i en facade der allerede er præget af nyere partier. Tiltaget **skader ikke kystlandskabet**, og er en løsning, der tager hensyn til både **bygningens oprindelige karakter** og til **privatliv mellem boligenhederne**.*

Vi mener derfor, at der foreligger et særligt tilfælde, hvor dispensation potentielt kan gives uden at tilsidesætte strandbeskyttelseslinjens formål.

Kære Kystdirektorat

Vi er en familie på fire, der bor på Kokhaven 6, Liselund i et idyllisk lille "kollektiv" bestående af far, mor, farmor og lille Ernst. Siden vi overtog stedet, har vi haft travlt med at renovere den tidligere kursusejendom til et fælles hjem, hvor vi alle kan blive gamle og nyde tilværelsen i fællesskab.

Netop nu arbejder vi på stueetagen i den sydlige længe, der skal rumme vores primære opholdsrum med stue og køkken. Denne længe er mindst synlig fra vejen, men udfordringen er, at rummet er meget mørkt i forhold til anbefalinger og krav om dagslysprocent i facader. Derfor har vi et stort ønske om at sætte et ekstra vindue i den del af facaden, der vender mod vores have, hvor kigget til havet kommer i forlængelse heraf

Hvorfor ikke i vestfacaden?

Man kunne spørge, hvorfor vi ikke bare placerer vinduet i den vestvendte facade væk fra kysten. Der er flere grunde:

- **Ikke synligt fra stranden:** *Det nye vindue kan ikke ses fra stranden på grund af terrænforholdene. Stranden ligger 6,5 meter lavere end ejendommen, i en afstand på ca. 230 meter. Samtidig ligger huset skjult bag læhegn og en fredet mose mod vandsiden. (se bilag side 8)*
- **Privatliv mod vest:** *Vestfacaden er i dag næsten lukket og understøtter privatlivet mellem os og farmor, som bor i den vestlige længe med have mod syd. Et vindue dér ville give direkte indblik i hendes have og bolig, hvilket vi ønsker at undgå (se bilag side 1 og 2).*
- **Originalt bindingsværk:** *Østfacaden er den mest oplagte placering, hvis vi skal tage hensyn til de oprindelige bygningstræk.*

Længens vestfacade er en af de få, hvor bindingsværket er bevaret intakt, og vi ønsker ikke at fjerne noget af det originale. Østfacaden er derimod allerede ændret af tidligere ejere, hvor bindingsværk delvist er fjernet, og større vinduespartier er indsat. Derfor er det oplagt at placere et nyt vindue dér (se bilag side 4 og 5).

Vinduesvalg

Vi har valgt en 3-lags termorude i fast træramme, altså ikke gående, så vinduet spiller sammen med de eksisterende døre og glaspartier i samme facade. Som det fremgår af det gældende tegningssæt, er der allerede fire store glasfelter uden sprosser mod gårdrummet / haven, samt fire døre i fuldt glas med termoruder. Derudover findes kun to mindre "bondehusvinduer" (termoruder med pålimede sprosser). Og i gavlen mod vandet er yderligere to dobbelte glasdøre uden sprosser til atelieret.

*Det er derfor i bedre overensstemmelse med bygningens nuværende udtryk at fortsætte linjen med vinduesfelter uden sprosser, frem for at introducere en ny type.
(se bilag side 7 og Gældende Tegningssæt)*

Afsluttende bemærkninger

Vi vil gerne understrege, at vi ønsker at holde facaderne pæne og så oprindelige som muligt. Men dagslys er en afgørende kvalitet i et hjem, og forbedringen vil ikke være synlig eller mærkbar for andre end os selv.

Mod vejen og ankomsten ønsker vi på sigt at skifte til mere oprindelige vinduer (samme areal), så "idyllen" for forbipasserende styrkes. Gården har været gennemgribende renoveret til ferielejligheder og efterfølgende kursusejendom, af tidligere ejere, gennem to generationer, og vi forsøger blot at få det bedste ud af de rammer, vi har overtaget – med respekt for de bevaringsværdige elementer.

Vi holder os desuden under de 25% af glasareal i facaden, der er en grænseværdi for hvornår der potentielt skal laves nyt energiregnskab.

Fig. 1. Ortofoto af ejendommen fra foråret 2024. Den blå linje markerer den oprindelige 100-meter-strandbeskyttelseslinje, mens den orange linje markerer den udvidede 300-meter-strandbeskyttelseslinje. Det strandbeskyttede areal er markeret med orange signatur. De hvide streger markerer de vejledende matrikelskel.

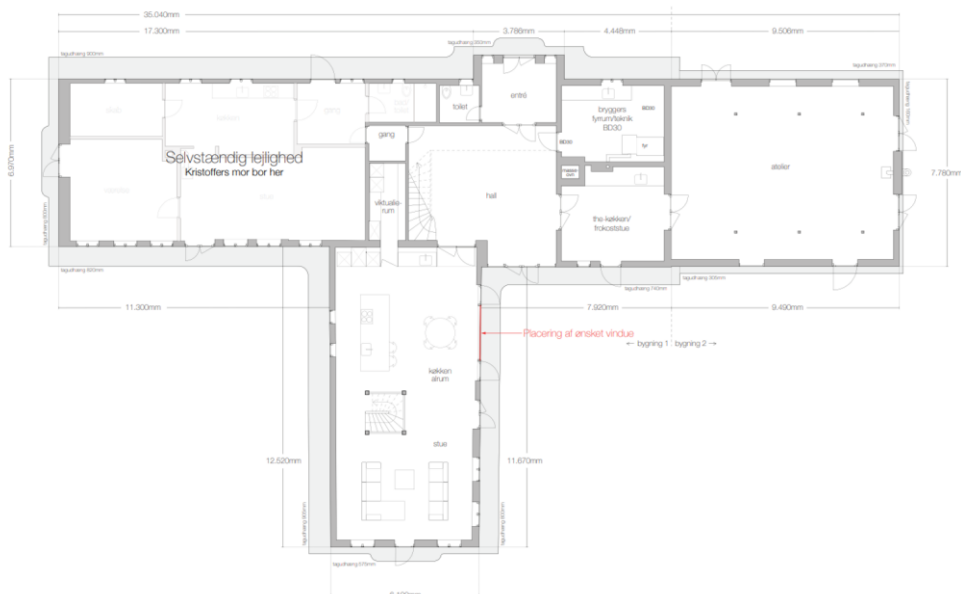

Fig. 3. Facadetegninger af nuværende og fremtidige forhold indsendt af ansøger.

Fig. 4. Husets østvendt facade, hvorpå det ansøgte vindue er visualiseret på billederne til højre.

Fig. 5. Billede indefra hvor den ønskede placering af vinduet er markeret med rødt.

Fig. 6. Fotos indsendt af ansøger som viser udsynet til boligen fra kysten.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen) ligger ca. 184 meter mod øst. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 100 og fuglebeskyttelsesområde nr. 98 og fuglebeskyttelsesområde nr. 73.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på afstanden til Natura 2000-området og at der er tale om en mindre ændring af en eksisterende bygning. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15a, stk. 1, nr. 5, kan der uden dispensation inden for strandbeskyttelseslinjen udføres mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, herunder udskiftning af vinduer og tage. Bestemmelsen vedrører udskiftning af eksisterende vinduer og døre i eksisterende vindues- og dørhuller. Bestemmelsen vedrører således ikke etablering af vinduer i nye vindueshuller eller udvidelse af eksisterende vinduer, ligesom bestemmelsen ikke rummer udskiftning af en almindelig dør med en dør af glas.

Efter Kystdirektoratets praksis anses større glaspartier overordnet set som markante elementer i kystlandskabet. Der meddeles i nogle tilfælde dispensation til mindre udvidelser af glaspartier til boliger – særligt i forbindelse med om- eller tilbygninger, og hvor ændringen ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning på oplevelsen af kystlandskabet. Der meddeles i praksis sjældent dispensation til større eller flere vinduer eller døre af glas i udhuse og driftsbygninger.

Idet der i nærværende sag er tale om en udvidelse af vinduesarealet i en bolig og ikke en udskiftning af vinduer i eksisterende vindueshuller, vurderer Kystdirektoratet, at projektet skal behandles efter den restriktive dispensationsadgang i lovens § 65b, stk. 1, hvor en dispensation forudsætter, at der er tale om et særligt tilfælde.

Kystdirektoratet vurderer, at der i nærværende sag er tale om et særligt tilfælde, som kan begrunde en dispensation til den ansøgte udvidelse af vinduesarealet. Kystdirektoratet vurderer, at vinduet trods dets areal på 4,83 m² ikke vil udgøre en betydelig negativ påvirkning på oplevelsen af kystlandskabet. I vurderingen er der lagt vægt på boligens afskærmede placering i landskabet med god afstand til kysten, ligesom det vurderes, at vinduet med dets placering i kroge/hjørnet mod øst vil være delvist skjult af bygningens længer.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet ”Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse”.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til den ansøgte udvidelse af vinduesarealet.

Med venlig hilsen

Caroline H Sørensen

Caroline Hamborg Sørensen

Naturbeskyttelse

+45 20 46 91 73

cahas@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Nyborg Kommune, kommune@nyborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Nyborg, dnnnyborg-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradaet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Fyn-nord, fynnord@friluftsradaet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Nyborg, nyborg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, nbu_fyn@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15 a og 15 b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65 b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 100		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	
Arter:	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Naturtypen enårig vegetation på stenet strandvold (1210) er ikke til stede i habitatområde H100. Naturtypen gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 73	
Fugle:	Edderfugl (T)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 98		
Fugle:	Edderfugl (T)	Klyde (Y)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))